

PRZEWODNIK ✚ KATOLICKI

nr 1 7.01.2024
cena 10 zł (w tym 8% VAT)
www.przewodnik-katolicki.pl

*W owym czasie przyszedł Jezus
z Nazaretu w Galilei i przyjął
od Jana chrzest w Jordanie
Mk 1, 9*

NR IND. 371521

NOWY ROK NOWE WYZWANIA

**OBJAWIENIE
PAŃSKIE**
*Zajrzyj
za kurtynę*

**KOMU MOŻNA
BŁOGOSŁAWIĆ?**
*O watykańskim dokumencie
„Fiducia supplicans”*

**ARCYBISKUP
TYSIĄCLECIA**
*Rozpoczął się Rok
abp. Antoniego Baraniaka*

**CZARNA DZIURA
DOROSŁOŚCI**
*Życie po domu
dziecka*

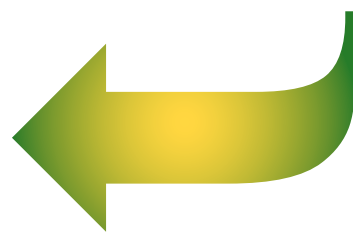

Dzieło Pomocy „Ad Gentes” pomaga misjonarkom i misjonarzom z Polski, pracującym w 99 krajach świata. Finansuje projekty edukacyjne, medyczne, charytatywne i ewangelizacyjne na misjach.

Możesz pomagać razem z nami
Wyślij SMS o treści

MISJE
na numer
72032

Koszt SMS-a to 2,46 zł z VAT

Dziękujemy operatorom sieci
Orange, Play, T-Mobile, Plus i Heyah
za nieodpłatne udostępnienie numeru SMS-a

Dzieło Pomocy „Ad Gentes”, ul. Byszewska 1, 03-729 Warszawa, tel. +48 22 743 95 24
www.adgentes.misje.pl
numer konta: 66 1240 1037 1111 0010 1498 4506

Spis treści

6 Wiadomości

Liturgia i Słowo

8 Otworzyć oczy ducha
MICHAŁ PALUCH OP

10 Kim jestem?
BP DAMIAN MUSKUS OFM

na gorąco

12 Odsłonięcie się Boga
DARIUSZ PIÓRKOWSKI SJ

temat numeru

14 Błogosławcie!
MONIKA BIAŁKOWSKA

drogami Kościoła

18 Pięć wyzwań Franciszka
MICHAŁ KŁOSOWSKI

22 Kościół w Polsce AD 2022
ANNA DRUŚ

24 W kartotece i nie tylko
KS. ARTUR STOPKA

Ojciec nasz

26 Dawca życia
ELŻBIETA WIATER

przezrocza

28 Pragnienie
MONIKA BIAŁKOWSKA
TOMASZ BIŁKA OP

sprawy polskie

32 Awans naszych dziadków
PIOTR WÓJCIK

bliżej świata

36 Dwa wyroki
KRZYSZTOF JANKOWIAK

38 Symboliczne zwycięstwo nad mafią
JACEK BORKOWICZ

18

TEMAT Z OKŁADKI

Końcowa sesja Synodu o synodalności, pielgrzymki do Argentyny, Belgii, Indii i Polinezji oraz długo oczekiwana autobiografia – to tylko część papieskich planów na rok 2024

FOT. VATICAN MEDIA/VATICAN POOL/GETTY IMAGES

12

NA GORĄCO

Pierwotnie w jednym dniu świętowano chrzest Jezusa, cud w Kanie Galilejskiej i pokłon mędrców. Wspólnym mianownikiem było odsłonięcie bóstwa w człowieczeństwie

widziane z przeszłości

40 Arcybiskup tysiąclecia
PAWEŁ STACHOWIAK

blisko siebie

42 Rozmowa z Bartłojem Jojczykiem o młodych dorosłych opuszczających dom dziecka
WERONIKA FRĄCKIEWICZ

46 Łazienka jak luksus
ANGELIKA SZELĄGOWSKA-MIRONIUK

kultura i czas wolny

50 Rozmowa z Elizą Piotrowską, Człowiekiem Kultury 2022/2023
KAROLINA STERNAL

52 Czerwone kolędy
WŁADYSŁAW JACENKO

55 Recenzje

bez owijania

62 Ks. Józef Kloch o mediach publicznych
MAŁGORZATA BILSKA

Kościół lokalny

56 archidiecezja gnieźnieńska
58 metropolia poznańska
60 diecezja bydgoska

felietony

35 Czy wreszcie porozmawiamy?
TOMASZ KRÓLAK

30 Kościół, PiS i TVP
MICHAŁ SZUŁDRZYŃSKI

31 Eskalacja konfliktu
PIOTR ZAREMBA

54 Wspomnienie klimatyczne
NATALIA BUDZYŃSKA

Szukaj nas na:

Kurtyna została odsunięta

KS. WOJCIECH NOWICKI
redaktor naczelny

Objawienie Pańskie jest świętem starszym od Bożego Narodzenia, choć niewątpliwie pozostaje w jego cieniu. I w cieniu potocznej nazwy – Trzech Króli. Bierzymy więc tego dnia z kościoła pobłogosławioną kredę, którą oznaczmy nasze drzwi (zostawiam na boku coroczną dyskusję o tym, co napiszemy) na znak, że mieszkają tu chrześcijanie. Być może w wielu miejscach jest tradycja okadzenia swojego domu pobłogosławionym tego dnia kadzidłem. Przez miasta przejdą orszaki Trzech Króli, choć – zapominamy o tym – nie wiemy, ilu mędrców czy magów, jak podaje ewangelista Mateusz, do Jezusa przyszło. W każdym razie nieco na marginesie w naszej powszechnej świadomości pozostaje ta liturgiczna nazwa, która koncentruje naszą uwagę na tym, co w tych dniach istotne. Oto Bóg się objawił. Objawił się w Dzieciątku narodzonym w Betlejem, objawił się nad wodami Jordanu, objawił się na weselu w Kanie Galilejskiej. Objawił to znaczy odsłonił przed nami tajemnicę swego bóstwa, choć, póki żyjemy tu, na ziemi, wciąż pozostaje dla nas ona nie w pełni zrozumiała.

Słusznie Dariusz Piórkowski SJ przypomina, że określenie uroczystości Objawienia Pańskiego pochodzi od łacińskiego *revelatio*, czyli odsłonięcie. I nawiązuje do teatru, w którym na początku sztuki odsłonięta zostaje kurtyna. Ostatecznie sztuka opowiada nam o pewnej rzeczywistości, o wartościach, a jednak czyni to poprzez słowa, gesty, symbole. Czujemy się wtajemniczeni, a jednak nie wiemy wszystkiego. Poznajemy, ale wciąż jakby nie w pełni. Bóg, stając się człowiekiem, podnosi kurtyne i wpuszcza nas na scenę. Odtąd Bóg nie pozostaje nieosiągalny, choć przecież niezupełnie możemy Go uchwycić. Możemy Go zobaczyć, choć to widzenie wciąż jest niepełne.

Podoba mi się nawiązanie do teatru, bo w nim widz zostaje zaangażowany nie tylko intelektualnie. Cały angażuje się w to, co ogląda. Przeżywa. Sztuka angażuje także jego emocje i zmysły, dotyka psychiki. Choć nie lubię porównywania liturgii do teatru, w pewnym sensie można dopatrzeć się podobieństw. Liturgia jednak, w przeciwieństwie do sztuki, jest faktycznym wprowadzeniem w tajemnicę życia Boga i Jego autentycznym działaniem, które wywołuje w nas skutki wykraczające poza doczesną rzeczywistość. Ale tak, odbywa się to poprzez słowa, gesty,

Jest to szczególnie pociągające w chrześcijaństwie, że Bóg się objawia, a człowiek może podjąć wysiłek, aby Go poznać. To zaproszenie do osobistej relacji i więzi

oddziaływanie na zmysły. Poprzez widzialne znaki działa niewidzialna łaska. Oto jedna z definicji tego, czym jest sakrament.

Skoro Bóg odsłonił kurtyne, możemy za nią zajrzeć. Jest to szczególnie pociągające w chrześcijaństwie, że Bóg się objawia, a człowiek może podjąć wysiłek, aby Go poznać. To zaproszenie do osobistej relacji i więzi. To nie jest jedynie subiektywne poznanie. Ono odbywa się w łączności z całą wspólnotą Kościoła, w której Bóg się objawił i objawia. Dlatego nasze doświadczenie możemy konfrontować z tym, co o Bogu mówi

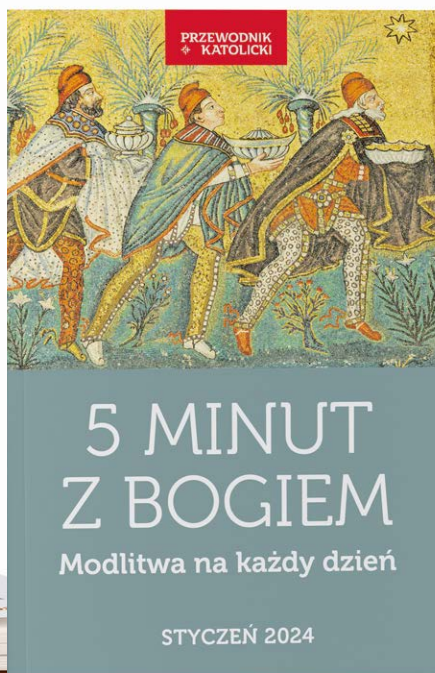
w swoim nauczaniu Kościoł, a jednocześnie Kościoł, chcąc, by Bóg był poznany, aktualizuje swoje nauczanie, by odpowiadało na problemy współczesności. To trochę jak aktualizacje aplikacji, aby dalej mogły służyć użytkownikom w zmieniającym się środowisku oprogramowania smartfonów. Aktualizacja nauczania nie oznacza jego zmiany. Często oznacza inny sposób mówienia, dostosowany do języka, jakim dziś posługuje się współczesny człowiek. Lub do sposobu, w jaki się komunikuje. Oznacza też konieczność odpowiedzi na pytania, których wcześniej nikt nie postawił, ponieważ wraz z rozwojem lub przemianami społecznymi pojawiły się nowe okoliczności, wyzwania, dylematy, pytania, z którymi trzeba się zmierzyć.

W taki właśnie sposób spoglądamy na nowy dokument Dykasterii Nauki Wiary. Mam świadomość, że odpowiada on w dużej mierze na sytuację, w jakiej znalazł się świat Zachodu. To tu właśnie zastajemy nową rzeczywistość zmian społecznych, wobec których nie można spuścić kurtyny i udawać, że nic za nią nie ma. Kurtyna jest podniesiona, a my musimy odpowiedzieć sobie na pytanie: jak, zachowując wierność Ewangelii, odpowiedzieć na wyzwania, przed jakimi stanęliśmy. Jak pomóc ludziom, którzy tak a nie inaczej pojmują dziś różne relacje między sobą, właściwie je ocenić w świetle Ewangelii. I czym w tej drodze jest błogosławieństwo. Problem, jaki mamy z tym dokumentem, polega na tym, że niewielu go przeczytało, a wielu zdążyło się już wypowiedzieć, głównie bazując na medialnych doniesieniach. Próbuje więc zajrzeć za kurtynę i zobaczyć, co rzeczywiście ten dokument mówi o związkach znajdujących się w sytuacjach nieregularnych i czy jakkolwiek uchyla drzwi do uznania związków tej samej płci. Możemy być zaskoczeni, jak bardzo momentami nota kongregacji jest konserwatywna.

A skoro ten numer „Przewodnika” jest pierwszym w Nowym Roku Pańskim 2024, zastanawiamy się, co przyniesie on w Kościele, przed jakimi wyzwaniami postawi Franciszka. A my, ze swej strony, życzymy nie tyle, by był lepszy od poprzedniego, ani nawet – by przynajmniej nie był gorszy, ile żeby udało się nam w nim dostrzec Boga, który odsłonił kurtynę i pozwala się poznać w zwykłej codzienności.

Pomóż nam wydawać

modlitewnik
„5 minut z Bogiem”

wspieraj nas

na patronite

Fundacja Wojciech, ul. Chartowo , 61-245 Poznań
numer konta: 40 1020 4027 0000 1102 1483 2804
z dopiskiem: **Darowizna na 5 minut z Bogiem**

Razem możemy sprawić by Bóg miał swoje 5 minut w Twoim życiu

Zajrzyj za kurtynę

Czy normalny człowiek pada na kolana i oddaje cześć niemowlęciu? Raczej nie. Kłaniano się władcom, papieżom i innym osobistościom. Ale dziecku? A mędrcy to uczynili. Dlaczego? Co takiego w nim zobaczyli? Boga. Taki hołd składa się tylko Bogu. Magowie zdobyli się na gest dla wielu ludzi absurdalny. Aż po dziś dzień.

DARIUSZ PIÓRKOWSKI SJ

Sekret tkwi w tytule dzisiejszej uroczystości. W liturgii nazywamy ją od bardzo dawna Objawieniem Pana. Pierwotnie w jednym dniu świętowano chrzest Jezusa, cud w Kanie Galilejskiej i pokłon mędrców. Wspólnym mianownikiem było odsłonięcie bóstwa w człowieczeństwie. Niestety w praktyce przez wieki trochę oswoiliśmy tę tajemnicę zbytnim zaaferowaniem egzotycznymi gośćmi ze Wschodu, którzy często jedynie dodają smaczku każdej szopce i jasełkom. Nic dziwnego, że potocznie mówi się o święcie Trzech Króli (choć nie wiadomo, ilu ich było), a ostatnio nawet organizuje się orszaki. Magowie są zrozumiali, jeśli reprezentują każdego człowieka, który został odszukany przez Boga. Magowie są ważni, ale tylko wtedy, jeśli postrzegamy ich jako pogańskich odbiorców objawienia prawdziwego Boga w Jezusie. Czyli czego?

ODSŁONIĘCIE SIĘ BOGA

Słowo „objawienie” pochodzi od łacińskiego rzeczownika *revelatio* – „odsłonięcie”. Czasownik *velare* to „zasłaniać”. Objawienie polega na odsuwaniu zasłony, aby coś zostało dostrzeżone,

Pokłon Trzech Króli, sklepienie oraz ściany pokryte polichromią figuralną z 1607 r. w dawnej cerkwi łemkowskiej pw. św. Jakuba z 1600 r. we wsi Powroźnik. Obecnie kościół rzymskokatolicki, od 2013 r. wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO

FOT. ZOFIA I MAREK BAZAK / EAST NEWS

Błogosławcie!

To sakramenty wymagają spełnienia warunków – błogosławić można każdemu. Ważne jest, żeby błogosławieństwa i sakramentu ze sobą nie mylić. Dokument *Fiducia supplicans* w gruncie rzeczy jest mniej skandaliczny niż się wydaje.

MONIKA BIAŁKOWSKA

Kiedy oddajemy ten numer do druku, nie ma jeszcze polskiego tłumaczenia dokumentu *Fiducia supplicans*, choć datowany jest on na 18 grudnia. Opublikowane 21 grudnia przez rzecznika KEP „wyjaśnienie wątpliwości” dotyczące tegoż dokumentu, odnosi się wyłącznie do jego pierwszej

części, wyciągając z niej wnioski, które w kontekście całości są dalece nieuprawione. Między innymi z tych powodów skazani jesteśmy na dramatyczne pytania: „czy można błogosławić grzech” i na oczywistą odpowiedź, że nie, nie wolno. To znów prowadzi będzie do wniosku, że Dykasteria Nauki Wiary,

zgadzając się na błogosławienie par homoseksualnych, popełniła błąd.

Tymczasem mamy do czynienia z ogromnym zamieszaniem i brakiem informacji. Na to wszystko nakłada się fakt, że nie czytamy watykańskich dokumentów, nie próbujemy zrozumieć ich ducha i sensu, zbyt szybko nato-